

Jedna od milion sudsina, koja je ispričana igrom slučaja

Večeras od 20 časova publika 18. Joakimfest-a će imati priliku da pogleda predstavu „*Što na podu spavaš*“. Sa Darkom Cvijetićem, autorom romana i glumcem ove predstave razgovarali smo o predstavi, njegovoj ulozi, procesu zaokruživanja iskustva i planovima za budućnost.

„*Što na podu spavaš*“ donosi Vašu ličnu priču o sećanjima na rat, koji se početkom devedesetih dogodio na prostoru nekadašnje Jugoslavije. Kako ste se osećali kada ste prvi put saznali da će Vaš roman biti adaptiran u pozorišnu predstavu?

Iskreno da Vam kažem, bio sam potpuno šokiran. Tog momenta smo gospodin Kokan Mladenović i ja radili predstavu u „Kamenom teatru“ u Sarajevu, „Šindlerov lift“ po mom prvom romanu. Bili smo negdje na polovici tog rada, kada je meni stigao telefonski poziv direktora kazališta „Gavela“ u Zagrebu. On je pročitao negde u letu aviona roman, i bio je vrlo uzdrman romanom, i pozvao me je i predložio mi da porazgovaram s Kokonom i da bi on želio to da radi. Međutim, ja sam iskreno u sebi bio duboko šokiran, jer mi ni na kraj pameti nije bilo da jednoga dana taj roman može da se pojavi kao pozorišna predstava. Međutim, Kokan Mladenović, je genijalan reditelj, koji u sebi ima veliku dozu poetskog poimanja svijeta. Mislim da moji romani ne mogu biti pojmani iz nekog rediteljskog rukopisa koji je strog, koji ima nefleksibilno čitanje. Međutim, kod Kokana se dogodilo upravo suprotno. On je napravio jedan čudesan ansambl koji je konglomerat tri kuće, tri prodorna pozorišta (Srpskog narodnog pozorišta, Dramskog kazališta „Gavela“, Narodnog pozorišta Sarajevo i Festivala „MESS“ Sarajevo) i napravio neverovatan tim. Mi koji se još sećamo Jugoslavije znamo da smo tako nekada funkcionali. Uglavnom, u toj prvi fazi rada, Kokan je insistirao na tome da stvorimo dobar tim, i kad smo stvorili dobar tim odjedanput se počela pojavljivati vjera, a moja vjera je, verujte mi, bila najmanja, ja uopće nisam očekivao da će igrati u toj predstavi, a to je bio tek šok poseban.

Pored toga što ste autor romana „*Što na podu spavaš*“, u predstavi igrate i svoj lik na sceni. Kakvo je iskustvo za Vas bilo oživeti svoje likove na sceni i istovremeno nositi svoju priču?

To je jedna jako čudna pozicija, jedna jukstapozicija, ako bismo je tako mogli nazvati, jer ja sam ispočetka, u razgovoru sa gospodinom Mladenovićem, stekao dojam da će ja samo eventualno jednom, dva puta, preći preko scene, možda kazati nekoliko rečenica, tako da nisam to toliko ozbiljno shvaćao. Onda kada smo krenuli raditi probe, odjedanput sam počeo osjećati da se težište predstave počinje premještati na moja leđa. Onda sam shvatio zapravo tu konačnu Kokanovu nakan, da postavi autora da zajedno igra sa likovima, koji jesu bili stvarni, ili koje je on izmislio. Dakako, publika ne može znati koje sam ja likove izmislio, ako nije pročitala roman, pa čak možda ni tada, tako da se nalazite u jako čudnoj poziciji da kao dječak pričate sa bakom, pa pričate sa djedom, ocem, majkom, bratom... Tata je pokojni, deda je pokojni, baka je pokojna, i to je jedna potpuno jedna suluda situacija koja je meni u početku bila jako traumatična. Roman nosi nekoliko vrlo teških emotivnih epizoda, i intimnih, meni teških. Ja sam na sceni nekoliko puta znao potpuno pući, znači potpuno psihički eksplodirati, i Kokanu sam znao reći: „Majstore, svaka čast, ali ja ovo ne mogu, mislim da nisam dorastao ovome“. Onda me je on ubedivao, pa me onda cijeli tim ubedivao da im pomognem. I nekako na kraju osetite da bi bilo nesportski, nedrugarski, ostaviti te ljude na cijedilu i pazite, ljude koji pričaju Vašu priču. Znači, ne možete napustiti svoga dedu, svoju baku, svoju majku. To je čitav jedan rukavac malih intimnih šokova, iznenadenja... Moj brat, koji je glavni junak tog romana, on nije video predstavu, on živi u Americi i rekao je da će možda doći da je pogleda, da bi me nazvao pre nekih dvadesetak dana i rekao: „Brate, ja ne mogu još uvijek to pogledati“. I ja ga potpuno razumem. On je bio

Darko Cvijetić
fotografija: Fabrice Dekoninck

zarobljen u Sarajevu, prošao je to kao osamnestogodišnjak, prošao je pakao, to zarobljavanje u kasarni, jedno iskustvo koje ni jedan dječak tih godina ne bi smio u svom životnom iskustvu da ima, iskustvo rata, a pogotovo tako mlad. Ja sam unutar romana imao jednu vrlo čudnu, neobičnu poziciju i jedan glumački zadatak koji je vrlo rijedak. Tu sam video da se iluzija teatra vrlo pomno može zidati, i da udarcem jednog prsta, jednom čarolijom, se zapravo izmiče tlo predstave i ona postaje ogoljeni roman. Dakle, ja nekako čitavu predstavu pišem roman i pokušavam publici da ispričam o onome što se meni dogodilo. A moja sudsina je samo jedna od million takvih, koja je igrom slučaja ispričana, ali toliko priča ima koje nisu ispričane, da je to strašno.

Koliko je rad na knjizi, a zatim i na predstavi uticao na to da zaokružite svoje lično iskustvo u vezi sa događajima koje ste doživeli?

To je odlično pitanje, tačno u centar. Radi se o tome da mi je predstava jako pomogla. Ja sam se zahvaljujući radu na predstavi suočio sa svojom traumom. Kada pogledate predstavu, videćete da u njoj imam vrlo vrlo emotivnih scena i teških momenata, i po mene lično, i po moju porodicu. Meni je to bilo jako naporno igrati, ali sam shvatio vremenom, nakon 5-10 igranja, još uvek sam bio pod traumom, ali u nekom momentu to postane samo predstava, samo igra, i u tom momentu vi počinjete bivati oslobođeni svoje traume. To je jedan neverovatan proces, i ja sam beskrajno zahvalan cijeloj toj ekipi iz Sarajeva, Zagreba, Novog Sada, tim divnim ljudima i kolegama. Ne samo da smo napravili predstavu koja je gledljiva, koju ljudi vole, nego smo uspjeli da mene izlječimo - i zato im beskrajno hvala.

U radu na predstavi ste ukrstili svoje stvaralačke potencijale sa rediteljem Kokanom Mladenovićem. Da li planirate dalju saradnju na nekim novim projektima?

Veoma bih volio! Kokan i ja smo napravili čudesnu sinergiju radeći unazad tri godine, i vrlo smo lijepo surađivali. On je nevjerojatna osoba, i moj život bi bio puno, puno, puno siromašniji da njega nisam upoznao. Kada se pogodi reditelj takvog kalibra, koji napravi takav ansambl, a to su uglavnom mlađi ljudi, koji nemaju nikakvo iskustvo sa tim ratom i to ih je činilo potpuno nevinim, potpuno čistim, i kao ta djeca koja su bila zarobljavana, među kojima je bio i moj brat, i te sudsbine koje su se prelamale preko njih, upravo su negde godina tih ljudi i zato sam silno ponosan na svoju ekipu.

Čemu se trenutno radujete u poslovnom smislu?

Ja sam ove godine imao tu čast da pišem za „Veliki školski čas“ poemu, koja će biti izvedena 21. oktobra, glumci je upravo pripremaju u Knjaževsko-srpskom teatru i ja sam jako uzbudjen i nestrpljiv. Znate, nekako se poklopilo ove godine da mi je Kragujevac grad... Ma puno mi je srce Kragujevca, jedva čekam, bio sam pre nekih dva mjeseca, i znajući da igramo sad tamo predstavu, ja ču ostati do tog 21. oktobra pet, šest dana i jako se radujem tome. Bila mi je velika čast, i nadam se da sam to časno uradio, da pišem ove godine poemu vezanu za to strašno stradanje tih daka, za mene je to posebno. Još kada sam bio dječak dolazio sam u Kragujevac na „Veliki školski čas“, i da ču doživeti da jednoga dana tu bude odigrana moja poema, nisam mogao ni da sanjam. I da će to još da se poklopi sa mojim romanom i ovom predstavom, da bude sve u pet dana, pa to je stvarno posebno.

Razgovor vodila: Milica Mutavdžić

Maja Izetbegović

UMJETNOST IMA MOĆ DA OTVORI DIJALOG

Večeras od 20 časova na Joakimfestu publike ima priliku da pogleda predstavu „Što na podu spavaš“, Darka Cvjetića. Sa glumicom Majom Izetbegović razgovarali smo o motivima predstave, umetnosti i ovogodišnjem festivalu.

Predstava „Što na podu spavaš“ je tokom prethodnih godina dana osvojila naklonost publike iz cijelog regiona, a sada dolazi i pred kragujevačku publiku, na 18. Joakimfest. Kako biste opisali ovu predstavu? Šta nam ona donosi??

Predstava „Što na podu spavaš“ je tokom prethodne godine privukla pažnju publike iz cijelog regiona, zbog čega smo mi kao ekipa jako sretni. Predstava govori o Darkovom životu, njemu bliskim ljudima i događajima koje je doživio. Kroz istraživanja Darkovog romana i kroz improvizacije koje smo radili zajedno sa rediteljem Kokonom dobili smo jednu emotivnu i duboko introspektivnu predstavu, koja istražuje složene međuljudske odnose, tuge i traume. Predstava donosi gledaocima, a i nama koji smo dio nje, priliku da se zamislimo nad pitanjima o zajedničkoj bliskoj prošlosti, identitetu i pomirenju, a i budućnosti..

U predstavi igrate Senku, Botinu devojku. Možete li nam reći nešto više o svom liku u predstavi i odnosu Senke i Bote?

Radnja predstave uglavnom prati Botu, Darkovog brata. U predstavi igram lik Senke, Botine devojke. Ona je jedan od rijetkih likova u predstavi koja je plod Darkove mašte. Kao u romanu, tako i u našoj predstavi, ona je pisana kroz formu pisama preko kojih komunicira sa Botom. Njihov odnos suočen je sa izazovom koji se zove rat. Našli su se na suprotnim stranama samo jer se „dručiće“ zovu, i nažalost oni predstavljaju mnoge tužne parove, koji su prošli kroz slična iskustva tokom najbesmislijeg ljudskog izuma, rata. Senkina jedina ideologija je ljubav, i zbog te ljubavi i vjere u nju ona prkositi ratu i čeka svog Botu, rizikujući svoj život svaki dan.

Kako je izgledalo Vaše iskustvo u radu sa glumačkom ekipom teatrima iz Sarajeva, Zagreba i Novog Sada tokom rada na predstavi i na temi koja nam je nekako svima zajednički bolna?

Rad na predstavi s glumačkom ekipom iz Sarajeva, Zagreba i Novog Sada bio je prelijepo iskustvo. Ova predstava nas je pozvala na neki posebno dubok i emotivan način. Svi smo osjećali odgovornost prema temi kojom se bavimo, prema Darku i događajima iz njegovog života. Humor je bio odbrambeni mehanizam ove ekipе dok smo se bavili vrlo bolnim temama za Darka, a i za sve nas. Tako kada god pomislim na našu ekipu,

sjetim se smijeha, što je za mene lično najdivnija stvar.

Kako vidite ulogu umetnosti u suočavanju sa osetljivim temama i traumama iz prošlosti? Da li u umetnosti zapravo leži potencijal praštanja i pomirenja?

Umetnost ima moć da otvori dijalog i pomaže ljudima da se suoče sa osetljivim temama i traumama iz prošlosti. Kroz umjetnost možemo izraziti dublje slojeve ljudske psihe, dijeliti priče koje bi inače ostale neizrečene i potaknuti dijalog o ontološki važnim pitanjima. Umjetnost nam također pomaže da razumijemo različite perspektive i susjećamo s drugima. Ona definitivno može poslužiti kao put prema praštanju i pomirenju.

Šta je za Vas dobra predstava?

Dobra predstava za mene je ona koja me emocijonalno angažuje, oplemenjuje i otvara nove perspektive, koja propituje, budi empatiju, koja budi našu maštu i kreativnost, koja gađa našu podsvijest, zove nas da reagujemo i nakon koje izađemo sa osjećanjem da želimo uraditi nešto plemenito i dobro kako za sebe tako i za druge.

Kakva su Vaša očekivanja od ovogodišnjeg Joakimfesta?

Ovo će biti treći put da dolazim na Joakimfest, i prva dva puta sam zaista uživala. Imala sam sreću da sam bila duže i mogla sam pratiti program festivala, sjećam se da je selekcija bila jako dobra. Tako da ne sumnjam da će i ove godine festival imati odlične predstave i da će svojoj publici ponuditi sadržaj u kojem će uživati. Želim zaželiti sreću i čestitati na još jednom festivalu.

Razgovor vodila: Milica Mutavdžić

VEČERAS NA REPERTOARU / 16. OKTOBAR / 20:00

Po istoimenom romanu Darka Cvijetića

ŠTO NA PODU SPAVAŠ

Režija: Kokan Mladenović Trajanje: 120'

Produkcija: Srpsko narodno pozorište, Novi Sad,
Dramsko kazalište „Gavela“, Zagreb, Narodno pozorište Sarajevo,
MESS, Sarajevo / Srbija / Hrvatska / Bosna i Hercegovina

Dramatizacija: Kokan Mladenović, Mina Petrić,
Darko Cvijetić, Dubravko Mihanović, ansambl predstave

Scenografija: Marijela Hašimbegović

Kostim: Marita Čopo

Muzika: Irena Popović Dragović

Pokret: Amila Terzimehić

Dramaturzi na predstavi: Mina Petrić i Dubravko Mihanović

Lektor: dr Dejan Sredojević

Asistent reditelja: Igor Pavlović

Asistentkinja scenografa: Nadica Danilovac

Fotografija: Marija Erdelji

Igraju: Darko Cvijetić, Aleksandra Pleskonjić, Merima Lepić
Redžepović, Tena Nemet Brankov, Saša Krmpotić, Sven Šestak,
Igor Pavlović, Maja Izetbegović, Aldin Omerović, Ivan Grčić,
Darko Radojević, Nikola Baće, Stevan Uzelac.

Reč reditelja

Darko Cvijetić je pesnik koji, poput Marine Abramović u *Balkan baroque*, sedi zatrpan kostima nevinih žrtava jugoslovenskih ratova. Daje im glas i smisao, nadu da nisu uzalud postojali i da njihovo stradanje, budemo li znali da čitamo Darkove knjige, nije bilo uzaludno, i da ćemo nakon svega shvatiti da su narodi na ovim prostorima do te mere povezani i prepleteni da je nemoguće naneti zlo drugome, a da istovremeno ne naneste zlo i sebi.

Za nas koji još duboko verujemo u ideju Jugoslavije, njegova literatura predstavlja meru ljudskosti, poštenja i praštanja. Darkove reči uspevaju da odškrinu varljivi tračak nade da će, jednom, na ovim prostorima ljudi pobediti narode, bez obzira koliko se ti narodi duboko zakopavaju u falsifikate sopstvenih novijih istorija.

U ovoj predstavi Darka Cvijetića igra sam Darko Cvijetić, postajući istovremeno i subjekt i objekt sopstvene priče. On će morati da, poput Orfeja, siđe u sopstveni had i suoči se sa svojim mrtvim i živim likovima, sa sopstvenim sećanjima i neprebolima. Lik Darka Cvijetića će još jednom proći kroz traumatična iskustva pisca Darka Cvijetića, da bi, žrtvujući sebe, nama ponudio nadu. Na tom putu će njegovi likovi kreirati pisca, barem onoliko koliko on kreira njih. Dvanaestoro odličnih glumaca iz „Gavele“, Srpskog narodnog pozorišta i sarajevskog Narodnog pozorišta su, učestvujući u kreiranju svakog segmenta predstave, pokazali spremnost da se uhvate u koštač s kolektivnom traumom naših prostora, tvoreći istovremeno atmosferu zajedništva i bliskosti koja, sama po sebi, ispunjava cilj naše predstave – preispitivanje naših mogućnosti da posle svega stvorimo zajednički život, a ne suživot, kako to političari vole da kažu.

Kokan Mladenović

**18. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest
Iluzije u ogledalu stvarnosti
10–17. oktobar 2023.**

GLAVNI PROGRAM

HASANAGINICA

10. oktobar / 20.00 časova

ALABAMA

11. oktobar / 20.00 časova

SAN O ZAVIČAJU

12. oktobar / 20.00 časova

NAŠ RAZRED

13. oktobar / 20.00 časova

BILO JEDNOM NA BRIJUNIMA

15. oktobar / 20.00 časova

ŠTO NA PODU SPAVAŠ

16. oktobar / 20.00 časova

PREDSTAVA U ČAST NAGRAĐENIH

UOBRAŽENI BOLESNIK

17. oktobar / 20.00 časova

PRATEĆI PROGRAM

Promocija knjige Joakim Vujić – sabrane drame,
priredila Isidora Popović, u izdanju Sterijinog pozorja
11. oktobar / 19.00 časova

Promocija monografije Milan Gutović Tatjane Nježić
13. oktobar / 19.00 časova

TIM 18. JOAKIMFESTA

Direktor 18. Joakimfesta i Knjaževsko-srpskog teatra:
Mladen Knežević

Selektor 18. Joakimfesta:
Dr Miroslav Radonjić

Izvršni producent:
Vojo Lučić

Tehnička koordinatorka:
Ana Kolbjanova

Odnosi sa javnošću i marketing:
Jovana Perić

Organizator:
Bojan Ilić

Vizuelni identitet:
Milena Vučković

Katalog i bilten festivala:
Urednica: Damjana Jovanović
Novinarka: Milica Mutavdžić
Dizajn i prelom: Milena Vučković
Prevod: Boris Tiosavljević (eng/sr)

Moderator – prateći program:
Nenad Glišić

Veb administrator:
Damjana Jovanović

Foto:
Nenad Borisavljević

Tehnička podrška:
Nenad Miloradović

Ekipa tehničke:
Vladan Brkić, Zoran Stevanović, Strahinja Đorđević,
Marija Vujičić, Saša Đorđević, Nikola Manić, Saša
Radivojević, Ivan Filipović, Dobrica Andrić, Zoran
Jokanović

Administrativno-pravni poslovi:
Svetlana Borković, Nadica Ognjanović

Računovodstveni poslovi:
Danijela Milenković, Snežana Nedeljković, Danijela
Stević, Snežana Ristić

Domaćini trupa:
Ana Kolbjanova, Saša Pilipović, Bogdan Milojević,
Bojan Ilić, Milica Majstorović, Milica Đorđević

Biletarnica:
Milica Đorđević

Razvodnice:
Emilija Savić, Milica Savić, Teodora Stanojević,
Aleksandra Dačović, Jovana Rakićević

Volonteri/ke:
Zahvaljujemo se volonterima Kancelarije za mlade
Kragujevac.

